

Sygn. akt II PK 212/17

POSTANOWIENIE

Dnia 9 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa M.S.
przeciwko Lokalnej Grupie [...] w O.
o zapłatę odszkodowania,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 sierpnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych we W.
z dnia 14 marca 2017 r., sygn. akt IX Pa .../17,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 marca 2017 r. Sąd Okręgowy we W. w sprawie z powództwa M.S. przeciwko Lokalnej Grupie [...] o odszkodowanie, zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego z dnia 30 listopada 2016 r. (którym oddalono powództwo (pkt I), zasądzone do powoda na rzecz pozwanej kwotę 1.817 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II), a nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciążono Skarb Państwa (pkt III)) w punkcie I w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 13.663,71 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 8 marca 2014 r. do dnia zapłaty, uchylił punkt II i III zaskarżonego wyroku, zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.864 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje i nakazał pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa kwotę 28 zł tytułem zwrotu kosztów

procesu.

Pozwana zaskarżyła powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego: 1/ art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 994 ze zm.), przez błędną wykładnię i uznanie, że powołany przepis nie uzależnia ochrony pracownika – radnego przed rozwiązaniem z nim umowy o pracę od oficjalnego poinformowania pracodawcy o sprawowaniu przez niego mandatu radnego; 2/ art. 8 k.p. w związku z art. 50 § 3 i 4 k.p. w związku z art. 25 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, przez błędną wykładnię i uznanie, że postępowanie powoda było naganne, jednak nie było to ciężkie naruszenie zasad współżycia społecznego oraz jego niezastosowanie, kiedy zachowanie powoda było niewątpliwie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa; 3/ art. 50 § 3 i 4 k.p. oraz art. 300 k.p. w związku z art. 481 § 1 k.c., przez ich zastosowanie i uznanie, że powodowi przysługiwało odszkodowanie za wypowiedzenie umowy o pracę zawartej na czas określony z naruszeniem przepisów o wypowiedaniu takiej umowy; 4/ art. 100 k.p., przez jego niezastosowanie i niewzięcie pod uwagę, że powód jako pracownik był zobowiązany do zachowania lojalności wobec pracodawcy, przestrzegania zasad współżycia społecznego w zakładzie pracy oraz dbania o dobro zakładu pracy; 5/ art. 354 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez jego niezastosowanie, kiedy byłoby to konieczne. Pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i jego zmianę przez orzeczenie co do istoty sprawy, tj. oddalenie apelacji powoda, a także zasądzenie kosztów procesowych, według norm przepisanych, za postępowanie apelacyjne i kasacyjne.

Zdaniem skarżącej, skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna wobec rażącego uchybienia Sądu Okręgowego, który uznał, że nieistotnym jest, czy pracownik będący jednocześnie radnym poinformuje pracodawcę o pełnionej przez siebie funkcji i nie ma to wpływu na jego ochronę z art. 25 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym. W ocenie skarżącej, Sąd Okręgowy błędnie uznał również, że zachowanie powoda nie było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa, w związku z czym jego roszczenie zasługiwało na ochronę.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do

rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, że takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla

przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że chybiona jest teza o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., III UK 10/11, LEX nr 1124105). Stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej skarżąca nie przedstawiła wywodu prawnego wyjaśniającego, na czym polega kwalifikowane naruszenie przez Sąd drugiej instancji przepisów materialnoprawnych lub procesowych, które doprowadziło do wydania oczywiście niesłusznego wyroku. Argumentów za istnieniem tejże przesłanki przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, tj. w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu. Nie jest to jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie badania kryteriów przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wypada zauważyć, że istotą sporu w sprawie było ustalenie, czy powód korzystał z ochrony przed rozwiązaniem stosunku pracy z tytułu sprawowania funkcji radnego. Sąd Okręgowy, trafnie powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, zgodnie z którym pracodawca, który zamierza zwolnić zatrudnionego u siebie członka rady gminy, powinien wystąpić do samorządu o zgodę na rozwiązanie z nim stosunku pracy przed dokonaniem wypowiedzenia (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2013 r., II PK 304/12, LEX nr 1341274 i z dnia 4 listopada 2010 r., II PK 111/10, OSNP 2012 nr 3-4, poz. 32), stwierdził, że pozwana, mimo ciążącego na niej obowiązku, nie zwróciła się do

Rady Miejskiej w S. o wyrażenie zgody na rozwiązanie stosunku pracy z powodem. Przy czym wbrew podnoszonym przez skarżącą zarzutom, Sąd Okręgowy ustalił, że zarówno z zeznań świadków, jak i samego powoda wynika, iż pracodawca w momencie wręczania powodowi wypowiedzenia wiedział, że powód sprawuje mandat radnego. Powód uczestniczył bowiem w posiedzeniach Rady Miejskiej w S., w związku z czym wcześniej wychodził z pracy, odnotowując fakt wcześniejszego opuszczenia zakładu pracy. Powód nie chciał również prowadzić działalności w pomieszczeniach należących do rady miejskiej, od której stowarzyszenie czerpało korzyści (uzasadnienie wyroku s. 9).

Natomiast regulacja zawarta w art. 8 k.p. należy do kategorii przepisów prawa zawierających klauzule generalne, wobec czego z natury rzeczy ma charakter ogólny, a jej zastosowanie jest ściśle uzależnione od konkretnych okoliczności faktycznych. Z tej przyczyny kwestia prawidłowej interpretacji przepisu art. 8 k.p. (choćby powiązanego z innymi przepisami prawa materialnego), nie może być uznana za argument wskazujący w niniejszej sprawie na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Przepis ten upoważnia sąd do oceny, w jakim zakresie, w konkretnym stanie faktycznym, działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie jego prawa i nie korzysta z ochrony prawnej (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 2009 r., I PK 48/09, LEX nr 529757; z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 78/10, LEX nr 725005; z dnia 12 stycznia 2011 r., II PK 89/10, LEX nr 737386; z dnia 2 października 2012 r., II PK 56/12, LEX nr 1243024). W sprawie Sąd Okręgowy badał, czy skorzystanie przez powoda z ochrony przewidzianej art. 25 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym nie narusza art. 8 k.p. (uzasadnienie wyroku s. 12). Ocena, czy w konkretnym przypadku ma zastosowanie norma art. 8 k.p., mieści się w granicach swobodnego uznania sędziowskiego. Sfera ta w ramach postępowania kasacyjnego może podlegać kontroli tylko w przypadku szczególnie rażącego i oczywistego naruszenia (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 1970 r., III PRN 39/70, OSNCP 1971 nr 3, poz. 53; PiP 1972 nr 10, s. 170; z dnia 15 września 1999 r., III CKN 339/98, OSP 2000 nr 4, poz. 66; z dnia 12 stycznia 2012 r., I PK 88/11, LEX nr 1129308; z dnia 24 stycznia 2018 r., I PK 310/16, LEX nr 2459716).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

kc